

Romerbrevet, Galaterbrevet og 1 Korintherbrev

Romerbrevet 3; 7; 13

Romerbrevets formål

Formålet med brevet er at opnå Romermenighedens anerkendelse af, at han er apostel.
Paulus har brug for menighedens moralske støtte – også i forhold til lederkredsen i Jerusalem.

Romerbrevets stil

Brevet er formet i den antikke brevstil

Teologiske afhandling 1, 18 - 13,36 – *Diatribestil*. Kendes fra samtidens filosofiske skoler, hvor man bygger en fingeret dialog op.

Paulus vil forberede sig på et teologisk opgør med menigheden i Jerusalem.

Romerbrevet – en velkomponeret helhed med flg. forløb:

1,1-7: Hilsen

1,8-17: Indledning

1,18 – 11,36: **Brevets teologiske hovedafsnit**

12,1 - 15,13: Formaninger til menigheden

15,14 – 33: Omtale af rejseplaner

16,1 – 27: Hilsener og Paulus' egen nådeshilsen

1,18 – 11,36 Brevets teologiske hovedafsnit

A. 1,18 – 8,39 *Guds retfærdighed ved tro på Jesus Kristus*

1. Guds retfærdighed som vrede – 1,18 – 3,20

a. Guds retfærdighed som vrede over ikke-jøder – 1,18-32

b. Guds retfærdighed som vrede over jøder – 2,1-3.8

2. Der er ingen retfærdig – 3,9-20

B. 3,21 – 4,25 *Virkeliggørelsen af Guds retfærdighed i Jesus Kristus*

1. Tese - 3,21-31

2. Skriftens vidnesbyrd - 4,1-25

C. 5,1 – 8,39 *Guds retfærdigheds virkeliggørelse i den troende*

1. Friheden fra døden – 5,1-25

2. Friheden fra synden – 6,1-23

3. Friheden fra loven – 7,1-6

4. Et tilbageblik: Synden, Loven og ”Jeg`et” forud for Kristustroen – 7,7-25

5. Friheden som Guds børn – 8,1-39

D. 9,1-11,36 *Guds retfærdighed og det jødiske folks skæbne*

1. Guds retfærdighed i Israels udvælgelse for forhærdelse – 9,1-29

2. Hvorfor størstedelen af Israel er gået fejl af Guds retfærdighed – 9,30-10,21

3. Formålet med Israels forhærdelse – 11,1-36

Kapitel 3 Retfærdiggørelse

3, 1-4 Dialog om jødernes fortrin og om Guds pagtstroskab, trods Israels synd.

Den fingerede samtale, *diatriben* (det græske ord betyder egentlig underholdning) er karakteristisk ved at både indvendinger og svar gives af den talende selv.

Indvendingerne går på to hovedspørgsmål:

- 1) Jødernes forrang
- 2) Paulus' lære om retfærdiggørelsen

Retfærdighed

Ordet *retfærdighed* skal forstås ud fra GT og jødedommen. Retssprog: den uskyldige bliver erklæret retfærdig, frikendt, mens den skyldige bliver dømt. For Paulus hænger ordet sammen med bevidstheden om en yderste og afgørende dom – og dermed menneskets situation overfor Gud.

Begrebet bruges Romerbrevet og Galaterbrevet.

"Retfærdiggørelseslæren" er et kampvåben i Paulus' teologi.

3,9-20 Konklusion. Hvad skriften siger om mennesket under loven, både om jøder og grækere.

Loven øger syndens magt og spærrer dermed vejen til Gud

Loven er ikke vej til liv, men til død

3,21-26 Retfærdigheden fra Gud åbenbares gennem Jesus Kristus

3,27-31 Overfor den jødiske lov stilles "troens lov", som afslører og udelukker præstation og selvhævdelse.

Sonemiddel

Hilasterion = det som forsoner/soner. En græsk oversættelse af det hebraiske *kapporet*, det var det forgyldte dække over pagtens ark, hvorpå der var anbragt to keruber, som med deres udstrakte vinger blev opfattet som Guds tronstol. Ved Forsoningsdagen blev det overstænket med blod af ypperstepræsten for at forsoner Gud med folket.

Kapitel 7 Frihed fra lovens magt

Det er kun det første afsnit, der direkte handler om den kristnes frihed fra lovens magt. Fra og med v 7 er det spørgsmålet om lovens oprindelige intention kontra dens faktiske funktion, der optager Paulus.

Oprindeligt er loven ikke en fordærvmagt, men den er hellig, retfærdig og god

7, 1-4 Fri fra loven

Skulle loven ikke holde synden væk? Det er jødedommens opfattelse. Det er, hvad Paulus svarer på i resten af kap. 7.

7,7-13 Loven og synden

- Paulus fremstiller synden som en dæmonisk magt, der ligger på lur efter mennesket.
- Synden bruger budet, det konkrete lovbud som anledning til at vække begærligheden i mennesket, så det bryder budet.
- Herved bliver mennesket skyldigt.
- Lovbudet er mod sin hensigt blevet et redskab for menneskets selvhævdelse

- Herved er mennesket kommet i syndens og dødens magt
- Loven er efter sin hensigt hellig, retfærdig og god

7,14-25 Den slavebundnes klage

En klagende monolog afslutter kap 7

Det er det samme ”jeg”, det ikke-kristne menneske set ud fra den kristnes synspunkt:

- Mennesket er ”besat”, bundet til sig selv, fremmed i sit eget hus, ude af stand til at gøre det gode
- Svaret på menneskets fremmedhed for sig selv er Kristus.

Kapitel 13

13,1-7 Forholdet til øvrigheden

V 4: Som håndhæver af loven er øvrigheden (embedsmænd, skatteopkrævere) Guds tjenere – ikke for at gøre det gode, men som retfærdighedens og ordenens vogtere.

Sværdet er symbol på fuldmagt til at dømme og straffe.

Med øvrigheden menes først og fremmest de lokale (romerske) embedsmænd

Paulus bygger på sin samtids samfundsforståelse, hvor over- og underordning i staten/ familien er det bærende.

Den patriarkalske samfundsforståelse var også forudsætningen for jøderne i Romerriget.

Jøderne bøjede sig overalt for den romerskes øvrighed og anså den som ”Guds tjener”.

Jødedommen var tilladt religion (religio licita) i det romerske imperium på Paulus’ tid.

I år 49 udstedte kejser Claudius en forordning om, at jøderne skulle drives ud af Rom. Denne forordning blev ophævet i år 55/56 af den unge kejser Nero – altså tiden hvor Romerbrevet er skrevet.

13,8-10 Kærligheden og loven

Ved hjælp af 3 Mos 19,18 sammenfatter Paulus lovens intention og mening.

13, 11-14 Tiden er inde

Paulus’ formaninger - og hans teologi i øvrigt er tæt knyttet til forventningen om Kristi genkomst.

Formaningerne er sikkert hentet fra dåben i de første menigheder.

Galaterbrevet kap 1- 3

Brevet er en indtrængende advarsel til de hedningekristne menigheder i Galatien mod at lade sig løbe over ende af visse jødekristne modstandere, *judaisterne*, der i modsætning til Paulus’ lovfrie evangelium prøver at overtale galaterne til at følge jødisk skik, bl.a. ved at lade sig omskære.

Judaisternes forkyndelse er et angreb på Paulus’ myndighed som apostel.

1,1-5 Overskrift og hilsen

I sine øvrige breves indledning plejer Paulus at takke for, hvad der er at glæde sig over – det er der ikke her!

1,6-9 Hvad sagen drejer sig om

1,10-12 Ikke fra mennesker, men fra Gud

Hvad Paulus har forkyndt, er ikke hans eget påfund – men fra en direkte åbenbaring af Jesus Kristus.

1,13-24 Paulus' historie indtil apostelmødet

Herunder hans fortid i jødedommen, kaldelsen, de tre år i Arabien og Damaskus, hans første besøg i Jerusalem og de 14 år i "Syriens og Kilikiens egne".

2,1-10 Apostelmødet i Jerusalem

Det samme møde, som omtales i Apg 15? I alt fald pointerer Paulus her, at apostlene ikke pålagde ham noget som helst (græsk: "intet").

2,11-21 Mødet med Peter i Antiokia

Opgøret med Peter går over i en mere principiel redegørelse for modsætningen mellem retfærdiggørelsen ved lovgerninger og ved tro på Jesus Kristus.

3,1-5 Appel til galaterne: I har modtaget ånden ved troen, ikke i kraft af loven.

3,6-18 Abrahams tro som eksempel på den retfærdiggørende tro

Derfor gælder løfterne til Abraham også de troende fremover.

3,19-25 Lovens betydning - Lovens betydning reduceres

- 1) Den er kommet for overtrædelsens skyld
- 2) Den er givet til en begrænset tid
- 3) Den er ikke givet direkte af Gud
- 4) Positivt er loven en "tugtemester" til Kristus (græsk: *paidagogos*, slaven der fører barnet til skole)

3,26-29 Kristus gør ende på lovens herredømme

Ved dåben ikklædes man Kristus (dåbsliturgien?). Dåb er ikke magi, men at være overgivet til Kristus – og dermed er de døbte nu "Guds sønner".

1 Korintherbrev kap 1; 8; 13-15

De to Korintherbreve udgør ca. en tredjedel af den paulinske brevsamling. I Kor prøver at bringe en række misforhold og problemer på plads i den unge menighed. 2 Kor er et lidenskabeligt forsvar overfor en række beskyldninger, der vil undergrave Paulus' autoritet. 1 Kor giver os det mest brogede og alsidige billede af en tidlig kristen menighed, vi kender til.

Kapitel 1

1,1-9 Overskrift og hilsen Taksigelse for Guds nåde mod menigheden

Den "klassiske" måde at indlede et brev på i antikken

1,10-17 Formaning til enighed

Der er opstået ”partier” alt efter, hvem man er blevet døbt af. Man kan sammenligne med mysteriereligionerne (logeagtige), hvor medlemmerne var stærkt knyttet til den præst, der indviede dem.

1,18-25 Modsætning mellem korsets evangelium og verdens visdom

Verdens visdom er den intellektuelle vej til frelsen. Hvor Paulus i Rom og Gal modstiller retfærdiggørelse ved tro ved retfærdiggørelse ved lovgerninger, modstiller han her evangeliet om korset med filosofien.

1,26-31 Menigheden er i sig selv et bevis på, at Gud ringeagter verdens visdom

Menigheden i Korinth udmærker sig hverken ved dannelse, indflydelse eller fødsel. Den består af en skare af de mest forskelligartede eksistenser.

Kapitel 8

8,1-13 Om friheden til at spise afgudsofferkød

Spørgsmålet om det tilladelige i at spise kød fra ofringerne ved de hedenske templer har været et problem for menigheden. Næsten alt i Korinths slagterbutikker stammede fra templerne, hvor kun en lille del af kødet blev fortæret af offerilden.

Paulus formaner til hensyntagen til dem, der igen tiltrækkes af tempelkulten ved at spise afgudsofferkød.

Kapitel 13

13,1-13 Kærlighedens lovsang

Ved sin digteriske form skiller denne tekst/hymne sig ud. Kærligheden er lige ved at blive personificeret, som det sker i Visdomslitteraturen i GT.

Lovsangen er tydeligt delt i 3 afsnit:

1) V 1-3 Uden kærlighed er nådegaverne værdiløse

Ordet ”kærlighed” er konsekvent oversat fra det græske ord *agape* – ikke *eros*

Agape er den kærlighed som er barmhjertighed, medfølelse og solidaritet. Det er den selvhengivende kærlighed

Eros stræben efter guddommeliggørelse. Det er den opadstræbende kærlighed, som tiltrækkes af skønheden og idealet.

Kun kærligheden som selvhengivende er den, der giver plads til de forskellige nådegaver og menighedens medlemmers forskelligheder.

2) V 4-7 Kærlighedens væsen

3) V 8-13 Kærligheden som det evige

Kapitel 14 Om profeti og tungetale

Profeti og tungetale er ekstatiske fænomener og anses i menigheden for Gudgivne, dvs. nådegaver

Profeti er ikke at forstå som visioner om fremtiden, men en særlig indsigt eller åbenbaring, der gives visse mennesker ved Guds ånd og som tjener til opbyggelse, formaning og trøst.

Tungetale blev opfattet som et udtryk for, at man var under åndens indflydelse.

14,1-19 Tungetalen opbygger kun de talende selv, mens profetien opbygger menigheden

14,20-25 Tungetalens og profetiens virkning på udenforstående**14,25-40 Regler for brug af tungetale og profeti i menigheden - Kvinder skal tie i forsamlingerne (En senere tilføjelse?)****Kapitel 15 Om de dødes opstandelse**

Den korintiske menighed har haft den almindelige græske og i øvrigt vidt udbredte opfattelse af sjælens udødelighed. Denne opfattelse er gennemgående i alle de hellenistiske religioner.

- Den hellenistiske dualisme: sjælen er fanget i legemet som i et fængsel.
- Gnosticisken: Sjælen er evig/guddommelig og legemet det onde, skabt af Guds modstander. Allerede her i dette liv er sjælen det guddommelige og tilhører det evige. Opstandelsen har fundet sted!
- Den jødiske opfattelse: Sjæl og legeme er en helhed. Mennesket er en sjæl og en krop

I kap 15 vender Paulus sig imod den gnostiske opfattelse – og den frygt som i øvrigt har bredt sig i menigheden, nemlig at kun dem, der er i live ved Kristi genkomst, bliver frelst.

Det store kapitel om opstandelsen er bygget sådan op:

- 1) **V 1-11 Overleveringen og vidnesbyrdet om Jesu opstandelse**
- 2) **V 12-19 Troen på Kristi opstandelse er grundlag for troen på de dødes opstandelse**
- 3) **V 20-28 Kristi opstandelse medfører de dødes opstandelse og verdens fuldendelse**
- 4) **V 29-34 Eksempler på handlinger der bliver meningsløse uden opstandelsen**
- 5) **V 35-58 Hvorledes de døde opstår**

Den gennemgående og bærende tanke hos Paulus er:

- Kristi opstandelse er et brud på dødens magt over mennesket.
- Opstandelsen finder sted ved Kristi genkomst
- Det er det hele menneske som sjæl/legeme, der opstår.
- Opstandelsen er en forvandling af mennesket (her slipper Paulus' sproglige muligheder op!)
- Opstandelsen af de døde og de endnu levendes møde med Kristus er samtidig. Opstandelsen er fælles
- Ved opstandelsen fuldendes denne verden

